

je zaradi novega vinskega davka, se je voditelj kršćanskih socialcev Hagenhofer omejil samo na kratko izjavo, da je proti nakladi, voditelj štajerske stranke, ki ima tudi med vinogradniki pristave, Ornič, ni prišel k seji. Kljub temu slovenski vinogradniki in njih poslanci niso opustili svojega boja proti vinski nakladi. Naklade sicer niso mogli zabraniti, a dosegli so, da bo znašala doklada za vino in vinski mošt, ki se rabita doma za pijačo, samo polovico, t. j. za vino 4.75 K na hektoliter, za vinski mošt 3.57 K na hektoliter. Zakon stopi z dnem razglasitve v veljavo, bržkone dne 1. februarja.

Priglasitev vina za naklado.

Po novi postavi je vsakdo, ki bo imel dne 1. februarja 1917 več vina kakor 100 litrov, zavezan do 5. febr. v svojem jeziku (torej Slovenci slovensko) naznaniti na „deželni urad za pobiranje užitinskega davka v Gradcu“ potom posebnega priglasilnega lista, ki ga dobi brezplačno pri ducarju, koliko vina ima. Pri tej priglasitvi je treba tudi naznaniti, koliko vina misli doma porabiti in koliko prodati. Za posestnike vinogradov so posebni predpisi.

Vinogradnik, ki hoče, da se mu vino za domačo uporabo obdači le s polovico, mora se le vsaj do 1. marca 1917 naznaniti, koliko (od dne 5. februarja naznanjenega) vina bo do dne 31. decembra uporabil za dom in koliko ga namerava prodati. Kdor do tega časa, do 1. marca, ne naznani, koliko vina misli doma porabiti, izgubi pravico na polovični popust. Vinogradnik mora torej do 5. februarja priglasiti vse svoje vino, a odločiti, koliko ga porabi ali proda, se mu je letos treba še le do 1. marca.

Ako se občine javijo pri deželnem uradu za pobiranje užitinskega davka, dobe priglasilne liste brezplačno na razpolago. Občine naj storiijo občinarjem to uslugo, kajti pot do ducarja je večkrat dolga in zamudna.

Priglasiti mora svoje vino vsakdo, kdor ga ima. Le onim ni treba priglasiti vina, ki plačujejo državni užitinski davek, torej pred vsem krčmarji; v kolikor pa imajo vino za domačo porabo in ne za prodajo na drobno, isto množino vina pa je tudi treba naznaniti.

Kdor si bo po 1. febr. kupil vino, ga mora v 3 dneh po sprejemu naznaniti v Gradec za naklado, če ga kupi vsaj 56 litrov.

All bo za vse vino naklada.

Do dne 5. febr. mora vsakdo vse svoje vino naznaniti užitinskemu uradu in sicer kdor ni sam vinogradnik z dostavkom, koliko ga misli popiti in koliko prodati. Do 1. marca mora vsak vinogradnik naznaniti isto vino, ki ga misli do konca leta porabiti doma za se, za svoje domače in delavce, da dobi polovični popust. V Gradcu se bo potem naklada predpisala. Toda ne za vse vino, ampak samo za ono, ki ga namerava doma popiti. Ono vino, ki ga naznani, da je na prodajo, pa ostane naklade prosto.

Zgledi, kako se je ravhati.

Mihael Berglez je posestnik vinograda. Dne 1. febr. ima 10 polovnjakov vina v kleti. Berglez si bo torej pravočasno pri ducarju ali občini oskrbel priglasilni list ter naznanil do 5. febr. v Gradcu, da ima 10 polovnjakov vina v kleti. Ker še ni preračunal, koliko bo ga doma popil, še bo le v teku meseca februarja naznanil, kako se je odločil. Do 1. marca naznani Berglez v Gradcu, da bo 3 polovnjake rabil

doma, od teh 3 polovnjakov en štirjak letošnjega vinskega mošta, ostalo pa bo prodal. Predpisalo se bo mu torej naklada samo za 3 polovnjake in sicer za štirjak mošta po 3.57 za hl, za 2% polovnjaka pa po 4.75 K za hektoliter. Že sedaj se namreč sme vrčuniti ona množina vinskega mošta, ki se bo še le pridelala in bržkone porabila.

Janez Počivavšek nima vinograda, a je vinski trgovec ter ima dne 1. februarja vina 50 polovnjakov v kleti. Od tega misli porabiti doma 2 polovnjaka. Do 5. februarja mora naznaniti, da ima 50 polovnjakov vina. Da bo 2 popil, drugo prodaj naprej. Treba bo mu plačati le za 2 polovnjaka naklade po 9.50 K na hl.

Anton Previdnik ima 3 polovnjake vina in misli vsega popiti z družino in prijatelji. Naznanil bo torej 3 polovnjake do 5. febr., toda povedal bo v priglasilnem listu, da se hoče z ducarjem pogoditi glede davka. Zakaj? Ker Previdnik ve, da se bo nekaj vina tekem leta „vsušilo“, kakor pravimo, za to ne bo spil 3 polovnjakov, ampak manj. In le to, kar se spi, si bo hotel obdačiti. Z ducarjem se bosta pogodila, koliko bi se ga znalo vsušiti. Previdnik bo tudi zahteval, da se mu kalno vino odračuni.

Kazni.

Kdor bi ne naznanil vina, ki ga ima, ali kdor bi pravilno ne naznanil, se bo kaznoval z globo 2–200 K, oziroma z zaporem 8 ur do 14 dni.

Kaj je sedaj storiti.

Sedaj si je treba dobiti priglasilni list ter potem pravočasno in pravilno naznaniti.

Ako se kdo želi kakega pojasnila, naj napiše, da v prihodnji številki damo še vsa potrebna pojasnila. Na vsak način bomo v prihodnji številki še govorili o polovični nakladi za domačo uporabo vina od strani vinogradnikov in o nekaterih natančnejših določilih novega zakona.

Sadni mošt, pikolit in vsaka pijača, ki zares ni vino, ni obdačena.

Popisovanje in oddaja masti in masla.

Novo avstrijsko ministrstvo za ljudsko prehrano je izdalo naredbo, po kateri se določa popisovanje in oddaja svinjske masti (špeha, zaseke itd.) in surovega masla. Oddati se bo morala gotova količina masti in masla, ostalega dela prodaja se bo uradno uredila. Koliko surovega masla se bo moralo oddati v posameznih upravnih pokrajinah, bo urad za ljudsko prehrano z ozirom na število krav predpisal deželnim političnim oblastim. Deželna politična oblast bo to količino porazdelila na politične okraje, politične okrajne oblasti na občine, v občini bo pa župan določil, koliko mora posameznik oddati. Kar se tiče svinjske masti, se bo je moralo oddati pri vsakem klanju, torej tudi pri zasebnem in zasilnem klanju, in sicer sorazmerno s težo zaklane svinje. Kakor pri surovem maslu, se bo tudi pri masti oziralo na lastno potrebo posestnikovo. Ker se klanje svinj vrši okoli konca leta, ima ta naredba svojo veljavo tudi za že izvršene zakole.

Oddaja svinjske masti (špeha, zaseke itd.).

Dosedanja oddaja masti se bo v toliko spremeniła, da se bodo zaloge masti, špeha in zaseke popisale tako, kakor se popisujejo (rekvirirajo) zaloge

Za progo se je vlekla še jedna brežaja, na to se je pa raztegnila na daleč mokrotna ravan. Brž ko smo prihiteli na to vlažno plan, nam je začelo gosto brundati in frčati mimo ušes, kot bi nas obletavali sršeni v divjem poletu.

Moj konj Elko je bil prva žrtev jeklenega sršena. Zadržalo je v daljavi na strojnico. Žival je bolesto jeknila in se pijano opotekla na kolena. K sreči sem hitro spustil stremena, sicer bi bil čutil polomljenih kosti konjske teže. Rdečekrvni curek je na dolgo brlizgnil iz neznačne rane na prsih in žival se je v smrtnih stresljajih zgrudila na hrbet.

Ta prizor na krvaveče, s smrtjo se boreče živinče je osupnil vse ostale jezdece. Oberst je bliskoma skočil s sedla in zapovedal:

„Konje za fronto in peš za menoj!“

Še enkrat sem se ozrl na v zadnjih vzdihljajih utripajočega Elka, ki me je tako mlo pogledal v zadnji, za me nepozabni pozdrav.

Naš cilj bila je postaja Krasne. Pred razločno vidno skupino hiš koncem planote je bil videti v dolgi vrsti drevored. Iz teh gosto nasajenih divjih kostanjev je bliskalo, pokalo, se kadilo in drdralo; ostre jeklenke so se usule na nas gosto kot toča. Nikdo ni zapovedal, pa vsi smo polegli na tla in se tu vlekli naprej po trebuhu. Sovražna artilerija nas dolgo ni zapazila, ker smo rili naprej naglo in neustraheno. Ruska pehota je streljala kot zbesnela, a vse nemerjeno, previsoko; vsi projektili so šisteli nad našimi glavami.

Gromska strela! Kako me je jezilo, ker sem buh lazeč po trebuhu na presto oko in na daljnogled, a nisem ugledal nikjer kletega Rusa. Gadine, zarovani so bili v zemljo čez glave in se mi je zdelo, da

žita in moke. Dunajski prehranjevalni urad bo določil, koliko masti te ali druge vrste se bo smelo uporabiti na dan za eno osebo. Odvišne zaloge špeha, masti in zaseke pa se bodo morale oddati. Uradno poročilo naglašaja, da se bo moralo oddati tudi mast od svinj, ki so se zaklale zasilnim potom. Na vsak način pa se bo moralo posameznim družinam, ki pridelujejo mast, iste toliko pustiti, da bodo imele dovolj masti do zopetnega klanja svinj in sicer ne samo za se, ampak tudi za vse svoje družinske člane, in na posestvu ali pri hiši zaposlene delavce. Merilo pri popisovanju, oziroma oddaji masti bo pred vsem, koliko svinj se je zaklalo pri posameznem gospodinjstvu. Vladna odredba pravi, da se bo popisalo, oziroma moralo oddati tudi mast od svinj, ki so se zaklale v začetku te zime.

Kot glasilo kmetijskega ljudstva že sedaj opozarjamo oblasti, da se naj za osebe, ki opravljajo težka kmetijska dela, določi večja dnevna množina masti kot za mestno prebivalstvo. Pri težkih delih v vinogradih, na polju, v gozdih itd., ljudje ne morejo vzdržati pri nezabeljeni hrani.

Oddaja surovega masla.

Koliko surovega masla bo treba v posameznih okrajih oddati, bo določil osrednji (dunajski) prehranjevalni urad in se bo pri tem oziral pred vsem na število mlečnih krav. Radi tega že sedaj opozarjamo, da naj ljudje pri štetju živine natanko razločijo, katere krave se prištevajo med mlekaričice, katere so določene za vprego in katere radi brejosti ne dajo nič ali pa malo mleka. Okrajna glavarstva bodo na posamezne občine razdelile, koliko mleka, oziroma surovega masla bo treba oddati. V vladni odredbi je določena točka, da si sme vsak pridelovalec prihraniti za prehrano svoje družine toliko mleka in masla, kolikor ga neobhodno potrebuje. Tudi dosedanje pošiljanje mleka zasebnim strankam se ne sme ukiniti.

Nakupovanje masti.

Za nakupovanje oddaji določene masti se bodo nastavile posebne osebe, oziroma organizacije (mlekarske in druge kmetijske zadruge). Mast in maslo se bo smelo prodati v določenem krožju samo enemu nakupovalcu, ki bo imel posebno uradne poverilnice. Cene za mast in maslo bodo sporazumno z uradom za prehrano določila deželna politična oblastva.

Prodaja masti.

Glede podrobne prodaje določa vladna odredba, da smejo deželna politična oblastva v potrebnih slučajih dovoliti, da se sme mast, oziroma maslo, ki se odda v domačem kraju, tudi v domačem kraju na drobno prodajati tistim, ki nimajo lastnih zalog.

Naše žrtve za domovino.

Mnogo rodbin žaluje za rajnimi vojaki. Potoki solz so že potekli. Posebno pa je srca pretresla prebrida novica, da je sovražna granata hipno uničila mlado življenje prebлага in vzglednega mladence Ivana Es iz Mozirja. Lahko rečemo, da je bil med pridnimi najpridnejši. Telesno sicer bolehen, je bil duševno vrlo razvit in lepo vzgojen. Ogibal se je slabe tovaršije in razbrzdanega govornjenja. Rad je deloval v katoliškem društvu, rad je bil vesel, a vedno le pošteno vesel. Prišedši iz Srbije in Črne

siplejo nevidne moči po nas točo krogel.

Naši fantje in strojnice so tudi počele pekati, a bogzna kam, saj cilja ni bilo uzreti prav nobenega. Par sto korakov smo menda tičali vsaksebi, oni so nas morali videti, a mi njih ne! Tako bolj na slepo smo se streljali kaki dve uri. Le fantam je kateri s pritajenim cvilom oznanil, da ga je ugriznila kaka jeklenka do živga. Naši fantje so kar besneli v togoti in gorje Rusom, da niso tičali tako globoko v zakopih. Meštvo je v divji jezi drvilo naprej proti nemu drevoredu, ne meneč se za svarične klince:

„Na zemljo!“

To prenačljeno junaštvo so siromaki po večini plačevali z življenjem, kjerkoli je potegnila v ravni črti morilna sovražna strojnica.

Med to večurno prasketanje in drdranje je pa nekaj s silnim pišom zašumelo od zada, tresnilo ne daleč pred nas v veliko poslopje tik za drevoredom. Na več koncih je puhnil mogočen dim na kvišku. In plameni so začeli lizati streho, kamor so zadele granate. Kmalu je bilo celo poslopje v dimu in plamenu. Razlegal se je do nas iz iste smeri obupno-glasen krik in jek.

Naša artilerija je iztaknila ruske strojnice, ki so po nas kosile skozi okna mesteca Krasne. Obsula je ta kraj z granatami in šrapneli. A tudi Rusi so se maščevali za ta dobro pogojeni cilj, začeli so soliti naše vrste iz topniških cevi vseh kalibrov. Granate nam niso prizadevale veliko izgub, ker so po večini nerazpočene bunkale v vlažna mehka tla. A prokleti šrapneli, ti so prifrčali z ostro rezkim piškom od strani v naše vrste. Po 10 do 20 mož je poškrabil jeden na kri ali smrt. Ljudje so odskakovali in tulili, da se je človeku kar potapljalo srce v fugi in grozi.

ki v zraku in to puhanje črne zemlje na kvišku. Saj takrat še niti pojma nisem imel, kako grozen učinek ima tak oblak, ako zaplava nad človeškimi glavami. Nekaj res očarljivega in za oči privlačnega je, ogledovati artilerijski dvoboj iz varne daljave.

Seve, tedaj prvič na onih gričih nisem ne jaz, pa tudi nobeden od častnikov ločil, strelja li naše ali nasprotno topništvo. Streljalo se je mnogo sem in tja. Sam Bog bi naj znal, kje je prijatelj in kje sovrag. Grom in buč topov je rezal in v bližini celo nadkriljeval prasket pušk in drdranje strojnice, kot bi vlekel koso po zraku.

Ko mi je udarjal ta prvi bojni hrup na uho, se mi je dozdevalo, da poslušam vretje in godlanje vode v ogromnem kotlu. Proti poldnevu je bilo streljanje vedno hujše in ljutejše. Naši častniki so kar nevoljno cepetali, češ:

„Tovariši od drugih polkov že trgajo v gromu in boju lavorike odlikovanj, nas pa pustite tukaj samo poslušati in gledati.“

Nismo več dolgo poslušali in gledali boja iz ozadja, ampak točno od 12. uri smo prejeli odločno povelje:

„Nemudoma poseči v boj in podaljšati levo križito ob železniški postaji Krasne!“

Polk se je raztegnil in razvil v dolgo rižo, takozvano bojno črto. Pomikali smo se naprej z razvito, vihrajočo zastavo, precej urnih korakov proti železniški progi. Jezdeci s polkovnikom vred smo pa sledili regimentu na konjih.

Ob progi so nas pozdravili z glasnim: čink-pull prvi šrapneli oblački. Vendar nikdo ni bil še sadat, ker so se naboji razsuli in razpočili previšoko v srca.

gore je po težki boleznici ozdravel, a rekel: mnogokaj sem si sam želel, a se je zgodilo drugače; pozneje sem pa spoznal, da je bilo to najbolje, kar mi je bil Bog določil. Zato se popolnoma udam v njegovo voljo. **Težko je najti moškega, ki bi tako zaupal v božjo previdnost, kakor Ivan.** Njegovo truplo počiva v Krasu pri Lokvici, njegova blaga duša pa plačilo uživa.

Zalostno poročilo je dobila dne 7. prosinca rodbina Franca Kune, na Pokleku št. 18 pri Podstredi. Na tirolskih hribeh je žrtvoval svoje življenje pod sneženimi plazovi sin Franc v evetu svoje mladosti, star 21 let. Izpolnoval je zvesto svoje dolžnosti za cesarja in domovino (22 mesecev), najprej v Galiciji, kjer mu je bila sreča mila. Rajni je bil priden in povsod priljubljen ter vzgled mladencem. **Kako težko se je poslavljati od domačih, kakor sluteč, da so njegove ure štete.** Prav rad je pisal ljubim staršem in sestricam ter vedno želel, da se zopet veselijo snidejo; a usoda mu tokrat ni bila več mila. Svoje še tako mlado in junasko življenje je izročil Bogu.

Za domovino dal življenje
si preblagi Franco ti;
sladko spavaj v tuji zemlji,
večna luč ti naj gori!

Dne 9. januarja smo dobili zalostno poročilo, da je umrl v bolnišnici posestnik Peter Sedovšek p. d. Trdogaj iz Lepenjive pri Mozirju. Rajni je bil pozvan pod orožje meseca februarja lanskega leta. Tačas je bil na soško-italijanskem bojišču; tam se je nalezel boleznici, kateri je podlegel. Rajni je bil umen sadjar in dober gospodar. Zapušča žalujčo ženo in več nedorastlih otrok. Umrl je dne 8. januarja in sicer daleč proč od domačega kraja.

Zalostno so oznanjali zvonovi dne 27. grudna, da je daroval svoje mlado življenje, komaj v 24. letu svoje starosti, posestniški sin Martin Muzel in občeznane Kokove hiše v Smartnu v Rožni dolini. Hrabro se je bojeval na južnem bojišču že nad eno leto zoper izdajalskega Laha, kjer je tudi našel svoj prerani grob. Bil je tudi član-smartinske Marijine družbe. Dragi Martin! Menda si slutil svojo smrt, ker si se od svojecev tako otožno poslavljaj. Njegove zadnje besede so bile: Z Bogom, domači in znanci, pa tudi ti prelepi rojstni kraj, saj mene ne bo nikoli več nazaj! Pogreša ga priletni oče in bolna mati, pa tudi njegovi bratje in sestre.

Na božične praznike je došla iz severnega bojišča zalostna vest, da je žrtvoval svoje življenje za cesarja in domovino četovodja domačega domobranskega pešpolka posestnik Pavel Novak iz Sv. Lenartu v Slov. gor. Padel je pri izvrševanju svoje službe v Karpatih, zadet od sovražne mine. Padli junak je bil dober krščanski in slovenski mož, skrben in priden oče svojima otrokoma. Zapušča vdovo in dva nedoletna otroka. Žalujči vdovi bodi vsemogočni tolažnik, padlemu junaku pa bodi lahka tuja zemlja! Na svidenje nad zvezdami!

Na italijanskem bojišču je padel, zadet od sovražne granate, posestnik Anton Javernik iz Laporja. Bil je še mlad posestnik, toda bil je vzoren gospodar. Izgubili smo zopet pridnega farana in delavca Gospodovega, kajti bil je mož krščanskih načel. Kot mladenič je že bil dober organizator ter je rad podpiral katoliška društva. Marsikateremu je bil v pomoč in tudi v vzgled. Hodil je rad v cerkev. Že kot mladenič je rad prepeval v cerkvi. Imel je krasen glas za petje in tudi pozneje kot mož je zmiraj sodeloval pri cerkvenem petju. Mnogoteri faran ga pogreša, ker ne sliši več njegovega glasu. Padli zapušča mlado vdovo, ki močno žaluje za njim, kajti uživala sta v resnici zakonsko srečo, vezala ju je zastonjnost in potrpežljivost. Tudi staršem je bil vedno vzoren sin ter je rad pomagal vsakemu sosedu, če mu je le bilo mogoče.

V daljnem kraju zdaj počivaj,
dragi, a mi ne vemo kje.
Boljše ure tamkaj vživaj,
to so naših sre želje!
Dodeli naj pa Večni enkrat Ti,
v rajski domovini se zopet videti.

Zalostno vest so pred nedavnim časom dobili starši Antona Kodrič, p. d. Falentaš, v Studenci pri Poljčanah, da je njih sin padel na bojnem polju nekje na Italijanskem. Pri nas se mu je še tudi zvonilo. Bil je v svojih šolskih letih prav priden in točen ministrantek, čeravno daleč proč od cerkve doma. Bil je mirnega in tihega značaja. Bil je edini sin, zato tembolj srčna rana in žalost staršev in sestic. Bog mu daj uživati nebeško radost, a domačim pa podeli obilno tolažbo! — Dozdaj je, kolikor je znano, mrtvih v naši tiri 27 vojakov.

Anton in Janez Tesovnik iz župnije Rečica v Savinjski dolini sta bila daleč naokoli dobro znana in priljubljena fanta. Rojena sta bila oba v prijaznem trgu Rečica. Bila sta tudi člana katoliškega izobraževalnega društva. Krepko oporo in velike nade sta stavila oče in mati v svoja ljubljena, a usoda je zahtevala drugače. Leto po izbruhu vojne sta bila poklicana k vojakom ter kmalu stopila v obrambno črto proti verolomnemu Italijanu. Starejši Anton je padel zadet od granate dne 21. julija 1916, 14 dni pozneje pa se je preselil v boljše življenje tudi Janez. Srčno sta hrepelena po domači grudi, vi-

deti še enkrat lube domače, pričakovala sta dopusta. Toda smrt ju je prehitela. Ko sta došli poročili o njih junaski smrti, so se pretresla naša srca. Zadržanje domačih je nepopolno.

Vsem slovenskim žrtvam za domovino naj bo truden spomin!

Razne politične vesti.

Ministrski predsednik Klam-Martinic je zaradi sklicanja državnega zbora razen nemških nacionalcev in Čehov poklical že tudi Poljake k sebi. O Poljaki se še ne ve, kaj so izvedeli, a nemški nacionalci so zadovoljni s Klam-Martinicom in hočejo blagohotno soditi njegova dejanja. To so razglasili tudi nasproti Körberju, na katerem pa niso našli pozneje, ko je padel, nobene zdrave dlake. Na njih bananje, da bo Klam-Martinic izpolnil vse njihove zahteve, nič ne damo, ker nas je v Avstriji več narodov in vsi hočemo v njej živeti. Klam-Martinic je dober Avstrijec in kolikor nam znano, je nemškim nacionalcem povedal, da se bo v Avstriji marsikaj spremenilo, toda kako in kdaj, o tem se pa ni izrazil.

Slovenski listi: „Straža“, „Slovenec“, „Edinost“ in „Slovenski Narod“ so zadnji čas pričeli objaviti članke, v katerih se razpravlja vprašanje glede enotnega postopanja slovenskih strank. Dosedaj se je to gibanje, kolikor je nam znano, omejilo edino na časnikarska ugibanja. Stranke same in njih voditelji pa se še o tem niso posvetovali in sklepali.

Nemci vedno bolj uvidevajo, da se je nam Slovanom v Avstriji in na Ogrskem godila dosedaj velika krivica, ko se nas je na različne načine oviralo v našem razvoju. Sedaj se je oglašil celo nemško-liberalni poslanec Zenker, ki v posebni knjižici razpravlja, da je treba v obeh državnih polovicah rešiti narodnostno vprašanje tako, da bodo Slovani prišli do svojih pravic. Zenker pravi, da se ne sme več trpeti, da bi Madžari iztrebljali južne Slovane. Ko bi vsi Nemci tako mislili, bi se mnogokaj lahko na bolje obrnilo.

Hrvatski sabor, čegar zasedanje je bilo pred Božičem prekinjeno, je pričel dne 13. januarja zopet delovati.

Zasedanje ogrsko-hrvatskega državnega zbora se je dne 15. t. m. prekinilo do 20. januarja. V seji dne 11. t. m. je vlada predložila zakon, s katerim se ovekoveči spomin na vojake. Opozicija je zagnala hrup in klicala: „Dajte rajše vojakom volilno pravico!“ Ko se je predložil zakon o zvišanju davkov, je opozicija klicala: „Zvišajte podporo vdovam in sirotam padlih vojakov!“ Poslanec Rakovsky je vložil predlog, naj se razširi volilna pravica na vse vojake, ki so bili na fronti.

V Varšavi se je sestavil poljski državni svet, kateremu je bil izvoljen za načelnika — kronskega maršala — Vaclav Nemoovski, za njegovega namestnika pa Mikulovski-Pomorski.

Koliko stane svetovna vojska

V 30 mesecih vojske: 360 tisoč milijonov kron. V Avstriji 42, v Nemčiji 65, v Angliji 80, v Franciji 66, v Rusiji 55, v Italiji 18 tisoč milijonov kron. Na vsakega prebivalca v Avstriji odpade 870, v Nemčiji 980, v Angliji 1740, v Franciji 1790, v Rusiji 360, v Italiji pa 500 K.

Navedene številke nam nudijo strašno podobo uničenja. Računalo se je, da je bilo narodno premoženje držav, zapletenih v vojsko, vredno 1500—2000 milijonov kron. V dveh letih in pol je požrla najdražja vojska, kar jih je že bilo, petino vsega, kar si je prihranilo veliko rodov. Vse navedene ogromne svote se res niso izpremenile v dim: veliko je odpadlo na industrijo, na plače delavcem. A kljub temu je šlo veliko v dim. Vsaki mesec so se povišali izdatki za vojsko. Zdaj izdajo za vojsko vsaki dan nad 400 milijonov kron. Pri nas v osrednjih evropskih državah niso tako visoki kot v Franciji in v Angliji, a vendar v Nemčiji presegajo vsaki mesec 2000 milijonov mark; pri nas se pa že tudi bližajo 2000 milijonov kron. Skupen izdatek 360.000 milijonov kron, ki lahko doseže še 400.000 milijonov kron, bo potreboval za obrestovanje in odplačevanje vsako leto 20.000 milijonov kron. Obrestovanje državnih dolgov bo zahtevalo velikanske svote, a upati je le, da se bodo rane polagoma zacelile.

Rumunsko bojišče.

Glavna pozornost na rumunskem bojišču je sedaj obrnjena na dogodek pred rumunsko trdnjavo Galac ob Donavi (blizu reke Seret). Mesto je od cele spodnje strani obkroženo od naših čet. Težki topovi bruhajo srdit ogenj na trdnjavo in mesto. Zavzeli smo že dve utrjeni postojanki na južnozahodni strani Sereta: Mihalea in Vadeni.

Ob mostišču Fundeni (ob Seretu, severno-vzhodno od Rimnicul-Sarata) so pričeli Rusi dne 15. januarja s protiofenzivo. V prvih sunkih se jim je na nekaterih mestih posrečilo udreti v naše järke, a se bili vrženi zopet nazaj. Sovražnik je imel ogromne izgube.

Tudi v gorovju severno od mesta Foksani so se razvil hudi boji. Očividno hočejo Rusi preprečiti, da ne bi naši despeti v moldavsko ravnino ob Seretu.

Naši pred trdnjavo Galac.

Po padcu Braile in zasedenju Dobruče so se naše, pred vsem bolgarske čete, lotile rumunske trdnjave Galac. Težki oblegovalni topovi že nad teden dni bruhajo z največjo srditostjo ogenj na to mesto, ki leži severno od izliva reke Seret v Donavo. Na južnozahodni strani Galaca so naše čete dne 14. t. m. zasedle mestce Vadani, ki leži v kotu med Braile, Donavo in Seretom in so se pomaknile tako blizu mesta, da je znašala tega dne razdalja med mestom Galac in našo bojno črto samo 6 km. Trdnjava Galac je za bodoči razvoj dogodkov velevažna. Ako trdnjava namreč pade, je ogrožena cela sedanja rusko-rumunska bojna črta ob Seretu. Sovražna armada se bo v tem slučaju morala od Sereta umakniti za reko Prut, ki meji med Rusijo in Rumunijo. Mesto šteje okrog 50.000 prebivalcev in ima zelo veliko trgovsko pristanišče.

Vpad v južno Rusijo?

Ruska poročila pravijo, da bodo Rusi trdnjavo Galac branili do zadnjega. Ruski vojaški strokovnjaki so namreč mnenja, če pade Galac, je Mackensenovi armadi odprta pot v južno Rusijo.

Ruska ojačenja

Rusko armadno vodstvo pošilja dan za dnevom nove čete na črto Galac—Ocna (v rumunskem gorovju). Nizozemska poročila pravijo, da sta v zadnjih 14 dneh dospela na to črto že dva sveža ruska armadna zbora.

150 vagonov pšenice zgorelo.

V Braji so Rusi, predno so zbežali iz mesta, zažgali ogromno skladišče žita. Zaloge so polni s petrolejem. Zgorelo je baje 150 vagonov pšenice.

Rusko bojišče.

Na severu so Rusi pred dobrim tednom pričeli med Naroškim jezerom in Rigo ofenzivo proti Nemcem. Dosegli so le nekaj manjših uspehov. V Karpatih se vršijo samo patrolni boji.

Ruska ofenziva v Karpatih?

Londonski listi poročajo iz Petrograda, da pripravljajo Rusi v Karpatih novo ofenzivo proti Avstriji. Sedanja ofenziva na severu ima baje samo slepilni namen.

Rusi napadajo na severu na 100 km dolgi fronti.

Ruski sunek na severu se razteza na fronti, ki je dolga 100 km. Na skrajnem severu (ob morju) bi Rusi sicer lahko prodrli dalje naprej, tako pravijo angleška poročila, a se bojijo, da jih vržejo Nemci v morje. Dalje proti jugu pa se nemška fronta ne da lahko prebiti.

Kaj se godi na Ruskem.

Na Ruskem pada ministrstvo za ministrstvom. Dosedanji ministrski predsednik Trepov še ni prav segrel svojega ministrskega sedeža in je že moral iti. Na njegovo mesto je prišel knez Galicin, o katerem pravijo, da je za nadaljevanje vojske, toda proti vsaki novotariji v notranjosti države. Ker so vsi ruski ministrski predsedniki, ki so prišli in odšli, za vojsko, za to mora razlog za njihovo neprestano menjavanje ležati v notranjih razmerah ruske države. Listi poročajo, da vlada na Ruskem velika nezadovoljnost. Ali zaradi vojske ali zaradi pomanjkanja živil v nekaterih krajih, ali zaradi slabega, podkupljivega uradništva pri civilu in vojaštvu, ali sploh zaradi ruskega samodrštva, vsled katerega ljudstvo ne sme povedati svojega mnenja, to nam ni dovolj jasno. Gotovo pa je, da v notranjosti ni več vse v redu.

Veliko pozornosti je povsodi vzbudilo, da so skrivni morilci umorili pravoslavnega meniha Rasputina, ki je baje imel veliko upliva na carjevem dvoru. Toda v kakem smislu je uplival, se ne ve, ker nekateri trdijo, da je bil za vojsko, drugi, da je bil proti vojski. Sploh se je o tem menihu pisalo toliko reči, da je gotovo precejšnji del izmišljenega ali pretiranega. Koliko resnice je na vsem, še bomo izvedeli le po vojski. Gotovo pa je, da je imel Rasputin važno stališče na carjevem dvoru in da tudi nje-